

RAN-2001130704040002

M.A. Semester IV Examination March - 2026 EC-04 : Industrial Economics - 4 (Labour Economics)

Time: 2 Hours]

[Total Marks: 50

સૂચના : / Instructions (1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી. Fill up strictly the above details on your answer book. (2) જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે. Figures to the right indicate full marks of the question.	Seat No.: Student's Signature
---	--

- પ્ર. 1 નીચેના પ્રશ્નનાં ટૂંકમાં જવાબ આપો. (10)
1. ઈમિગ્રેશન અને એમિગ્રેશન એટલે શું?
 2. ઔદ્યોગિક સંબંધ એટલે શું?
 3. ઔદ્યોગિક ઝગડાના પ્રકારો લખો.
 4. ILO નું પૂર્ણ રૂપ અને તેની સ્થાપના ક્યારે થઈ હતી તે જણાવો.
 5. અસંગઠિત ક્ષેત્રે અપાતી સામાજિક સલામતી જણાવો.
- પ્ર. 2 બુદ્ધિધન ધોવાણના પ્રકાર જણાવી, બુદ્ધિધન ધોવાણના કારણો અને અસરો સમજાવો. (13)
- અથવા
- પ્ર. 2 ઔદ્યોગિક સંબંધના ઉદ્દેશો જણાવી, ઔદ્યોગિક વિવાદના કારણોની વિગતે ચર્ચા કરો. (13)
- પ્ર. 3 ભારતમાં મજૂર સંઘની નબળાઈઓ કઈ કઈ છે? તેને દૂર કરવાના ઉપાયોની ચર્ચા કરો. (13)
- અથવા
- પ્ર. 3 અ) સામાજિક સલામતીનું મહત્વ (7)
 બ) સામાજિક સહાય અને સામાજિક કલ્યાણ (6)
- પ્ર. 4 ટૂંક નોંધ લખો. (કોઈ પણ બે) (14)
1. શ્રમની ગતિશીલતા
 2. લવાદી પદ્ધતિ
 3. મજૂર સંઘના પ્રકાર અને તેના કાર્યો
 4. સામાજિક સલામતીની યોજનાઓનું મૂલ્યાંકન.

ENGLISH VERSION

- Q. 1** **Answer the following questions briefly.** **(10)**
1. What is immigration and emigration?
 2. What is industrial relations?
 3. Write the types of industrial disputes.
 4. State the full form of ILO and when it was established.
 5. State the social security provided in the unorganized sector.
- Q. 2** State the types of brain drain and explain the reasons and impact of brain drain. **(13)**
- OR**
- Q. 2** State the Objectives of Industrial relation and discuss in detail the causes of industrial Disputes. **(13)**
- Q. 3** What are the weaknesses of trade union in India and the measures to overcome them. **(13)**
- OR**
- Q. 3** a) Importance of social security. **(7)**
 b) Social assistance and social welfare. **(6)**
- Q. 4** **Write a short note. (Any two)** **(14)**
1. Labour mobility
 2. Arbitration method
 3. Types of trade union their functions
 4. Evaluation of social security schemes.
-